

Voorstel aan de raad

Nummer: 24.212

Portefeuille: S. Kruis
Programma: 5 Sport, cultuur en recreatie
Taakveld: 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Onderwerp: Definitief ontwerp herdenkingsplek Zilverpark

Voorgesteld besluit

1. Het Definitief Ontwerp voor de herdenkingsplek in het Zilverpark zoals opgenomen in Bijlage 1 vast te stellen.
2. Een investeringskrediet van €1,5 miljoen (excl. BTW) beschikbaar te stellen voor de realisatie van de herdenkingsplek.
3. De aan de investering verbonden structurele kapitaallasten van €41.000 te dekken uit de hiervoor in de Programmabegroting 2024-2027 met ingang van 2025 gereserveerde middelen.

Urgentie Raad

Dit voorstel moet uiterlijk besloten zijn in de raadsvergadering van 16 juli 2024, aangezien het streven is om de herdenking van 4 mei 2025 op deze nieuwe herdenkingsplek plaats te laten vinden in het kader van 80 jaar vrijheid. Als de herdenkingsplek te zijner tijd nog niet volledig af is zal het gaan om een eerste impressie van het eindresultaat. Om dit mogelijk te maken moet na de zomer van start worden gegaan met de realisatie.

Voorgaande besluitvorming

De raad is tot op heden op volgende wijze betrokken geweest:

- 31 januari 2017 heeft de raad het college verzocht een uitwerking te maken van de locatie Agora voor de verplaatsing van het herdenkingsmonument
- 8 februari 2022 heeft de raad een amendement aangenomen waarin is besloten dat het huidige herdenkingsmonument in het Stadspark blijft staan en dat in het Stadshart gezocht kan worden naar een nieuwe herdenkingsplek welke minimaal bestaat uit een nieuw monument, een Anne Frank boom en een witte anjer perk.
- In januari 2023 is de raad middels een informatienota geïnformeerd over de voortgang van het herdenkingsmonument en over het betrekken van Studio L A voor het ontwerp.
- 15 november 2023 heeft de raad ingestemd met de programmabegroting 2024-2027 waarin een reservering van €1,5 miljoen is opgenomen voor de herdenkingsplek.

- 19 december 2023 is de raad middels een informatienota geïnformeerd over de verschillende ontwikkelingen die plaatsvinden in het Zilverpark, waaronder de herdenkingsplek.
- 26 maart 2024 heeft de raad het college opgedragen een integraal ontwerp te maken voor het Zilverpark, waaronder het skatepark, de herdenkingsplek en de Zilverparkkade.
- 25 april 2024 is de raad middels een vrijblijvende informatiesessie op het stadhuis geïnformeerd over het ontwerp voor de herdenkingsplek en hebben zij kennisgemaakt met leden van de klankbordgroep.

Inleiding

De Gemeente Lelystad werkt sinds 2017 samen met Stichting Herdenken, Verzoenen en Vrijheid Lelystad aan de ontwikkeling van een nieuwe herdenkingsplek. Op 8 februari 2022 heeft de raad een amendement aangenomen waarin is besloten dat er in het Stadshart gezocht kan worden naar een locatie voor een nieuwe herdenkingsplek die toegankelijker en beter bereikbaar is en een bredere invulling krijgt dan het huidige herdenkingsmonument in het Stadspark. Deze brede benadering sluit aan bij landelijke discussies over het onderwerp herdenken. De nieuwe herdenkingsplek bestaat minimaal uit een nieuw monument, een Anne Frank boom en een witte anjer perk. Het streven is om de herdenking van 4 mei 2025 (gedeeltelijk) op deze nieuwe plek te laten plaatsvinden in het kader van 80 jaar vrijheid en om invulling te geven aan bredere vormen van herdenken.

Na onderzoek naar verschillende locaties in samenwerking met architectenbureau Studio L A is besloten de nieuwe herdenkingsplek in het Zilverpark te realiseren. Deze locatie is geschikt vanwege de unieke eigenschappen van het Zilverpark. Studio L A heeft vervolgens een uitgebreid participatietraject opgezet met vertegenwoordiging van verschillende gemeenschappen uit Lelystad, om uiteindelijk te komen tot een definitief ontwerp van de nieuwe herdenkingsplek (Bijlage 1).

De nieuwe herdenkingsplek is voorzien aan de noordwestzijde van het Zilverpark, deels in het water en deels aan de Zilverparkkade. De plek bestaat uit een landschap van stenen in het water van het Zilverpark, een referentie aan de patronen van het verkavelingspatroon van het Flevolandse polderlandschap. In het midden ligt een groot cirkelvormig platform met kleine tribunes dat functioneert als plein of podium waar ceremonies en bijeenkomsten kunnen worden gehouden. Daaromheen zijn verschillende zitgelegenheden en kleinere pleinen aangebracht. De stenen worden door Studio L A samen met de verschillende gemeenschappen die in Lelystad willen herdenken ontworpen. Daarnaast is groen een belangrijk element; het ontwerp omvat ook vergroening en verzachting van de harde kademuur. Tijdens de Dodenherdenking is het publiek gericht naar de Anne Frankboom aan de overkant van het water.

Naast de herdenkingsplek en de vergroening van de Zilverparkkade en de overige oevers, zal tevens een uitbreiding en vernieuwing van het skatepark aan de zuidzijde van het Zilverpark plaatsvinden. Studio L A is ook hierbij actief betrokken. In dat kader heeft de raad op 26 maart 2024 het college opgedragen een integraal ontwerp te maken voor het Zilverpark. Zo wordt de samenhang binnen het Zilverpark geborgd. In Bijlage 2 is een eerste impressie van dit ontwerp opgenomen.

Argumenten

1. Het Definitief Ontwerp voor de herdenkingsplek in het Zilverpark zoals opgenomen in Bijlage 1 vast te stellen.

1.1 De nieuwe herdenkingsplek biedt ruimte voor verschillende vormen van herdenken en verbinden. Voor de nieuwe herdenkingsplek is een brede invalshoek gekozen. Het doel is om te herinneren en te eren, maar ook om de Lelystadse samenleving in al haar diversiteit met elkaar te verbinden. Zo wordt het een plek voor verschillende gemeenschappen uit Lelystad die actief herdenken: van kleine groepjes, zoals bijvoorbeeld het herdenken van zinloos geweld, tot aan grotere en meer officiële ceremonies zoals de dodenherdenking. Het herdenkingsmonument vormt een nieuw stuk publieke ruimte in de stad, waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. De indeling nodigt uit tot

verschillende vormen van gebruik, van passief (bezinnen, in je eentje zitten) tot actief (spel en activiteiten).

1.2 De inpassing van de herdenkingsplek draagt bij aan de gebruiksfunctie van het Zilverpark.

Waar het Zilverpark voorheen het zuidelijke uiteinde van het stadshart vormde, krijgt het park steeds meer een centrale positie binnen Lelystad. Het centrum van de stad strekt verder richting het zuiden en het Zilverpark krijgt een prominentere positie en werkt verbindend binnen de centrumzone.

1.3 Het ontwerp wordt breed gedragen.

De nieuwe herdenkingsplek is ontworpen door Studio L A. De Stichting Herdenken, Verzoenen en Vrijheid Lelystad is nauw betrokken bij het ontwerp van de nieuwe plek. In het proces zijn diverse gemeenschappen uit de stad en vertegenwoordiging van de bewoners rondom het Zilverpark actief betrokken. Het belang om de nieuwe herdenkingsplek te realiseren wordt breed gedragen. In het najaar van 2023 en het voorjaar van 2024 hebben de ontwerpers van Studio L A met verscheidene belanghebbenden gesproken en klankbordgroepbijeenkomsten georganiseerd met:

- Veteranen Lelystad
- De Joodse gemeenschap, waaronder de Lelystadse Rabbijn
- Vertegenwoordiging Roma en Sinti
- GOL Lelystad
- De Agora
- Bureau gelijke behandeling
- Soroptimisten Lelystad
- Vertegenwoordiging Moskeeën
- Platform Lelystadse Kerken
- Vertegenwoordiging LGBTQIA+ gemeenschap
- Stichting Comité 30 juni - 1 juli Flevoland
- Comité Slavernijherdenking
- Bewoners van het Zilverpoort gebouw en uit de Stadhuisstraat

Het definitieve ontwerp is het resultaat van de input die vanuit de klankbordgroep is verkregen en wordt zonder uitzondering door de betrokkenen ondersteund.

1.4 Het ontwerp sluit aan op bestaande kwaliteiten van het Zilverpark.

Oorspronkelijk kent het Zilverpark twee verschillende sferen: een stedelijk en stenig karakter aan de noordzijde en een zacht, groen en speels karakter aan de zuidzijde. Deze bestaande kwaliteiten worden in het integrale ontwerp gerespecteerd en versterkt, zoals ook de wens van de omwonenden. Zo sluit de herdenkingsplek aan bij het stedelijke karakter aan de noordzijde. De uitbreiding van het skatepark in het zuiden wordt ontworpen met de groene heuvels als vertrekpunt, waarbij het groen leidend blijft. Daarnaast zorgt vergroening van de kades in het gehele park ervoor dat het gebied meer een geheel wordt.

2. Een investeringskrediet van €1,5 miljoen (excl. BTW) beschikbaar te stellen voor de realisatie van de herdenkingsplek.

2.1 Om de realisatiefase te kunnen starten is een investeringskrediet noodzakelijk.

Na vaststelling van het definitief ontwerp kan overgegaan worden tot realisatie van de herdenkingsplek. Om de realisatiefase te kunnen starten is een investeringskrediet noodzakelijk.

3. De aan de investering verbonden structurele kapitaallasten van €41.000 te dekken uit de hiervoor in de Programmabegroting 2024-2027 met ingang van 2025 gereserveerde middelen.

3.1 Structurele dekking is beschikbaar.

Bij de Programmabegroting 2024-2027 is met ingang van 2025 structureel €41.000 gereserveerd voor de ontwikkeling van een herdenkingsplek. Dit zijn de kapitaallasten verbonden aan een investering van €1,5 miljoen.

Kanttekeningen

Veiligheid en onderhoud behoeven aandacht.

In het contact met de klankbordgroep kwamen de thema's veiligheid en onderhoud als aandachtspunten naar voren. Bij de uitwerking van de plannen zal hier de nodige aandacht aan besteed worden. Daarbij zullen tevens het onderhoudsprogramma en de jaarlijkse onderhoudskosten inzichtelijk gemaakt worden.

Het integraal ontwerp hangt mede af van de besluitvorming over de Ziekenhuisweg

Besluitvorming rondom een mogelijke (gedeeltelijke) afwaardering van de Ziekenhuisweg is mede bepalend voor het integraal ontwerp van het Zilverpark. Bij een afwaardering van de Ziekenhuisweg wordt meer ruimte geboden voor de herinrichting van het Zilverpark. Hiermee kan de aansluiting van het park op het gebied waar de zorgcampus ontwikkeling is voorzien, en daarmee ook de verbinding met het stadshart, geoptimaliseerd worden.

In een volgende kadernota of programmabegroting zal het integraal plan Zilverpark inclusief vereiste aanvullende investeringen en bijbehorende jaarlijkse onderhoudskosten voor het gehele Zilverpark opgenomen worden.

Aan de westzijde van het Zilverpark is in de toekomst Zilverpark West voorzien.

Zilverpark West is een ontwikkellocatie voor woningbouw. Deze ontwikkeling zal plaatsvinden na de realisatie van het Stationsgebied Oost en de herinrichting van het Zilverpark en zal daarop aansluiten.

Financiën

In de programmabegroting 2024-2027 is met ingang van 2025 een structurele last gereserveerd van €41.000,- (afgerond) gebaseerd op een investering van €1,5 miljoen (excl. BTW, BTW is compensabel) met een lineaire afschrijving in 40 jaar (€37.500,- pj) en 0,25% rente (€3.750,- pj).

Om tot realisatie over te kunnen gaan dient een investeringskrediet van €1,5 miljoen (excl. BTW) beschikbaar te worden gesteld. Prijsstijgingen zullen waar mogelijk worden ondervangen door het toepassen van circulaire materialen. Het huidige voorliggende ontwerp is gereduceerd qua omvang ten opzichte van het eerste ontwerp.

De raad heeft besloten om het ontwerp van de herdenkingsplek in te passen in een integraal ontwerp voor het Zilverpark. De uitbreiding van de vraagstelling zal vertaald worden in een separaat voorstel omtrent de vereiste investeringen voor het integraal ontwerp.

Vervolg

Herdenkingsplek

Na vaststelling van het definitief ontwerp kan de realisatiefase van de herdenkingsplek aanvangen. Het streven is om de herdenkingsplek vóór de herdenking van 4 mei 2025 gereed te hebben in het kader van 80 jaar vrijheid. De haalbaarheid hiervan is onzeker gezien de complexiteit van de constructie. Het is de bedoeling om de herdenking op deze nieuwe locatie plaats te laten vinden, maar in wat voor vorm dat zal zijn hangt af van de vorderingen.

Integraal ontwerp

De herdenkingsplek is onderdeel van het integraal ontwerp van het Zilverpark. Voor de uitbreiding en vernieuwing van het skatepark zijn gesprekken met verschillende groepen skaters opgestart en zijn eerste stappen gezet richting een gefaseerd ontwerp. Ook worden de komende maanden

omwonenden en andere belanghebbenden actief betrokken middels omgevingsmanagement en participatie, in nauwe afstemming met omliggende gebieden als het Stationsgebied en de Zorgcampus.

Een integraal ontwerp van het Zilverpark wordt naar verwachting na de zomer aan de raad gepresenteerd. Vooruitlopend hierop is een impressie van het integraal ontwerp toegevoegd (Bijlage 2). Door de raad is vastgesteld om het skatepark gefaseerd te ontwikkelen; de impressie bevat een denkrichting voor de eerste fase van de skatebaanontwikkeling.

Bijlagen

Bijlage 1_Definitief ontwerp herdenkingsplek Zilverpark

Bijlage 2_Impressie integraal ontwerp

Lelystad, 4 juni 2024

Het college van de gemeente Lelystad,

de secretaris,
J.S.W. Ozenga

**Dit voorstel is digitaal vastgesteld en ondertekend*